

सत्यमेव जयते

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

राष्ट्रीय सेवा योजना

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय सेवा योजना, विद्यार्थी
विकास मंडळ आणि रा.से.यो. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग महाराष्ट्र
राज्य

आयोजित स्वच्छ व स्वस्थ भारत अभियान राष्ट्रीय दिंडी

- पुणे ते पंढरपूर -

दि. ०५ जुलै ते २३ जुलै २०१८

नियोजन पुस्तिका

विद्यापीठ गीत

शान वनो कर्मजील, कर्म शानवान

पुण्यमयी दे आम्हा अक्षर वरदान
शान वनो कर्मजील, कर्म शानवान

जातिभेद, धर्मभेद, लंबाभेद दूर
होत्वा होत्वा कंगांतुनि हाय एक मुर
कल्पोऽस्या चरणांती तत हो विशान

माधुरसकी धर्मिना अर्थ जाणतों
अमनिंवा हैं पवित्रा तीर्थ मानतों
हृष्णांतुनि समतेचा निर्भय अभिमान

सेवेत्य मुक्ती ही मंगल दीक्षा
न्यायास्तव जागृति ही सत्वपरीक्षा
हैं विश्वन्ति घर अमुके मंत्र हा महान

मुंगोळा ६/३२२८

वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे वनचरे

वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे वनचरे (४)

पक्षीही सुस्वरे आळविती

वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे वनचरे (२)

येणे सुखे रुचे एकांताचा वास (२)

नाही गुणदोष अंगा येत

वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे वनचरे (२)

आकाश मंडप पृथ्वी आसन (२)

रमे तेथे मन क्रीडाकरी

कथा कमंडलू देह उपचारा

जाणवितो वारा आवस्रू

वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे वनचरे (२)

—संत तुकाराम महाराज

पंढरपूरची आषाढी वारी :

शतकानुशतके दरवर्षी देहू आळंदीहून आणि महाराष्ट्राच्या कानाकोपन्यातून पंढरपूरला विड्लनामाचा गजर करत वारकन्यांनी, माळकन्यांनी केलेली पदयात्रा अर्थात पंढरीची वारी म्हणजे समग्र महाराष्ट्राचे, भारताचेही सांस्कृतिक संचित आहे. महाराष्ट्राच्या कानाकोपन्यातून आणि आजूबाजूच्या राज्यातील सर्वदूर प्रदेशातून वारकरी ऊन, वारा, वादळ व पाऊस कशाचीही पर्वा न करता लाखोंच्या संख्येने पंढरपूरच्या दिशेन पायी चालत जातात, हा जसा भक्तीरसाचा सोहळा आहे तसा तो लोकाभिमुखतेचा, पारंपरिक शहाणपणाचा व वैज्ञानिक संकीर्तनाचाही अतिशय उत्कट व विचारप्रवर्तक सोहळा आहे. या वारीची शतकानुशतकाची परंपरा, वारीतील अध्यात्मिक समता आणि उत्कट भक्ती, सदाचार व नीतीवर आधारलेला आचारधर्म आजही अव्याहत मुरू आहे. परंतु काळानुरूप वारकरी व वारीचे अंतर्बाह्य स्वरूप बदलतानाही दिसत आहे. वारकरी आपला आचारधर्म त्याच शुद्धतेने जपताना जसे एकीकडे दिसतात तशी स्थितीशीलता मात्र समकाळातील समाजजीवनात उरलेली नाही, असे काहीसे स्थित्यंतराचे व सरमिसळीचे पर्यावरणही प्रत्ययाला येत आहे.

महाराष्ट्र बदलला आहे व देशाही. आधुनिकतेच्या व जागतिकीकरणाच्या वैविध्यपूर्ण संक्रमणातून व अतिरंजकतेतून आपण

सर्वजण जात आहोत. वारी ह्याला अपवादभूत ठरताना दिसत नाही. त्यामुळे वारीच्या संख्यात्मक प्रभावाकडे दुर्लक्ष्यही करून चालत नाही. वारी जशी शुद्धतेची प्रतिक आहे, तशी ती आधुनिक बदलाच्या अधिकाधिक सूत्रांना अंगिकारणारी अतिव्यापक संक्रमित होत जाणारी सामाजिक—सांस्कृतिक व आर्थिक अभिसरण प्रक्रियाही आहे. काही वर्षपूर्वीची पंढरपूरची वारी ते मागील दशकभरापासून आमूलाग्र बदललेली वारी या स्थित्यांतराचा एकीकडे समन्वय साधण्याची गरज आहे आणि तशी वारकच्यांची वाढती संख्या, वारीमार्गविरची रहदारी, लोकांचा व वारीमार्गविरील गावकरी व व्यापारी, अन्नदाते व प्रेशक यांचा पर्यावरणातील हस्तक्षेप आणि प्रदूषणाच्या आक्राळविक्राळ संकटांवर व समस्येवर मात करण्याची आज नितांत गरज आहे.

विद्यार्थीवारकरी दिंडी

राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाची पहिली पुणे पंढरपूर दिंडी

सन २००४ च्या आषाढी वारीला सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या (त्यावेळचे पुणे विद्यापीठ) राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाने विद्यार्थी वारकर्यांच्या दिंडीची मुहूर्तमेढ रोवली. विद्यापीठाची पहिलीच दिंडी पाहिलीच वारी राज्यस्तरीय दिंडी म्हणून प्रतिष्ठा पावली. महामहिम राज्यपाल फजल मोहम्मद, राष्ट्रीय सेवा योजना राज्यसंपर्क अधिकारी निलोफर अहमद, उच्च शिक्षण मंत्री निहाल अहमद तथा तत्कालिन कुलगुरु डॉ. अशोक कोळस्कर यांच्या पाठिंव्यातून व तत्कालिन कार्यक्रम समन्वयक डॉ. संजय चाकणे यांच्या कल्पनेतून विद्यार्थी वारकरी दिंडीला सुरुवात झाली. ह्या पहिल्या वारीचे नामकरण राज्यस्तरीय वशक्षदिंडी असे झाले आणि राज्यभरातील २०० रासेयो स्वयंसेवकाच्या सहभागातून सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातून पहिली दिंडी वारकर्यासोबत सामील झाली.

२००४ ते २०१७ ह्या काळात तत्कालीन कुलगुरु डॉ. अशोक कोळस्कर, रत्नाकार गायकवाड, डॉ. नरेंद्र जाधव, डॉ. अरूण अडसूळ, डॉ. वासुदेव गाडे यांच्या मार्गदर्शनाखाली एकूण १३ वर्षे सातत्याने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग राज्यस्तरीय दिंडीचे आयोजन करीत आहे. डॉ. संजय चाकणे, डॉ. शाकेरा इनामदार, डॉ. पंडित शेळके, डॉ. संजय दळवी यांच्या नेतृत्वाखाली राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाने सातत्याने दिंडीची परंपरा कायम ठेवली आहे.

२०१८ हे विद्यापीठाच्या राज्यस्तरीय दिंडीचे १५ वे वर्ष आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या विद्यार्थीवारीला १५ वर्षाचा एक इतिहास आहे. दरवर्षी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक ह्या विद्यार्थीवारीत सहभागी होतात आणि आषाढी वारीतील वारकन्यांसोबत एकरूप होऊन वश्कारोपण, बीजवाटप, स्वच्छता, पर्यावरणीय प्रबोधन, संवर्धन, कन्यारत्न वाचवा अशा संकल्पाची परिपूर्ती २०—२१ दिवस करीत असतात.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ मागील १५ वर्षांपासून पुणे—पंढरपूर दरम्यानच्या वारीत १०० ते २०० विद्यार्थी वारकन्यांसह दरवर्षी सहभागी होत आहेत. आपल्या शैक्षणिक व सांस्कृतिक उद्दिष्टांना अनुसरून वैज्ञानिक व सांस्कृतिक वारकन्यांची भूमिका आमचे विद्यार्थीवारकरी अतिशय आतियतेने पार पाडत आहेत. वारीमार्गावरची स्वच्छता, वृक्षारोपण, बीजवाटप, वारकन्यांशी संवाद साधून नव्या—जुन्या पिढीची सामाजिक सांस्कृतिक सांघेजोड, अंधश्रद्धा निर्मूलन, पर्यावरण प्रदूषणाविषयीचे प्रबोधन, नैसर्गिक साधनसंपत्तीबाबत वारीतील वारकन्यांशी सुसंवाद व वारीमार्गातील गावकन्यांचे प्रबोधन करण्यात आमच्या विद्यार्थी वारकन्यांचा सहभाग अतिशय ऊर्जादायी राहिला आहे.

पुणे पंढरपूर विद्यार्थीवारी दिंडी—२०१८

हयावर्षी स्वच्छता अभियान, वशक्षारोपण, बीजवाटप, अंधश्रद्धा निर्मलन, पर्यावरणीय प्रबोधन हयाबरोबरच प्लॅस्टीक व थर्माकोलमुक्त वारीमार्ग ह्या आघाडीवर विद्यार्थी अधिक कार्यरत राहणार आहेत.

आळंदी—पंढरपूर हया वारीमार्गवर वारकरी दिवसातून किमान चारवेळा चार ठिकाणी थोड्या वा दीर्घ कालावधीसाठी थांबतात. शीणभागवटयाबरोबरच न्याहारी, फराळ व जेवणाच्या त्याच वेळा असतात. हया दरम्यान प्लॅस्टीक व थर्माकोलचा वापर अलिकडच्या काळात खूप वाढला आहे आणि परिणामी पर्यावरणीय प्रदूषणाचा स्तर अधिकाअधिक वाढत आहे. त्यामुळे पानांपासून बनवलेल्या पर्यावरणपूरक पत्रावळ्यांचे वाटप करणे, निम्या दानशूर व्यक्तींनी एकवेळ अन्नाचे दान केले नाही तरी चालेल परंतु त्यांना पत्रावळीचे दान करायला उद्युक्त करणे असे उद्दिष्ट ठेऊन विद्यार्थी वारकरी वारीपूर्वी, वारी दरम्यान व वारीनंतर उद्बोधन—प्रबोधनाचे कार्म अव्याहत सुरू ठेवणार आहेत. वारकन्यांच्या एका पालखीला एकाच वेळी गरजेपेक्षा अधिक अन्नदान करणाऱ्या दानशूर व्यक्ती संख्यात्मक पातळीवर खूप आहेत. त्याएवजी गरजेपुरते अन्नदान आणि बाकीच्यांनी पर्यावरणपूरक साधनांचे दान असे नियोजनपूर्वक दान केले तर हयावर्षीची वारी अतिशय वेगळी ठरेल.

सहज उपलब्ध होणाऱ्या पत्रावळ्या वाटणे आणि वापरानंतर त्या संकलीत करून त्यांच व निर्माल्याचे खतनिर्मितीसाठी विघटन करून खतनिर्मिती करणे असा उपक्रम काही महाविद्यालये करीत आहेत. थं क्रिएटिव्ह ही संस्था सुदधा मागील काही वर्षांपासून आपापल्यापरीने भरीव योगदान देत आहे. परंतु हया वर्षी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, शिवाजी विद्यापीठ, सोलापूर विद्यापीठ व महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ या सर्वांनी एकत्र येऊन पत्रावळींचे अद्याकाअधिक वाटप, प्लॅस्टीक व थर्माकोलमुक्त वारी आणि कंपोस्ट खताची निर्मिती करून शेतकऱ्यांना खताचे मोफत वाटप करण्याचे मोठे उद्दिष्ट हे या वारीसमोर ठेवले आहे. या सोबतच निर्मलवारी अभियानात सेवा सहयोग संस्थेबरोबर दरवर्षीप्रमाणेच स्वच्छता अभियान व निर्मलवारी अभियानातही विद्यार्थी वारकरी जवळपास महिनाभर कार्यरत राहणार आहेत.

वारी दोन मागाने जाते. त्यामुळे दोन मार्गावर किमान १२५ ते १५० विद्यार्थीवारकरी पहिल्या दिवसापासून स्वयसेवक म्हणून तैनात होतील. हेच विद्यार्थी पंढरपूरपर्यंत जातील. या एकूण २५० विद्यार्थ्यांच्या सहकायाने वारीमार्गावर व वारी दरम्यान प्रबोधन, उद्बोधन करण्यात येईल. ह्यावर्षी पर्यावरणशास्त्र व समाजशास्त्र विभागाच्या मदतीने किंवा

विद्यार्थ्यांच्या साहाय्याने वारीमार्गावर अभ्यासगट तयार केले जातील. वारीमार्ग व वारीतील पर्यावरणीय प्रदूषणची समस्या आणि वारकऱ्यांचे सामाजिक-सांस्कृतिक योगदान व वारीमार्गावरची सामाजिक स्थितीगती याबद्दल

ही मुले क्षेत्रीय सर्वेक्षण करतील आणि याआधारे विद्यापीठ एक पुस्तिका प्रकाशित करेल.

वारीमार्गावर वारी सोबत सलग ३० दिवस राहणाऱ्या २५० विद्यार्थ्याव्यतिरिक्त रोज किमान २०० ते २५० विद्यार्थी एका दिवसासाठी सकाळपासून रात्रीपर्यंत वारीमार्ग व परिसरातील आणि विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील महाविद्यालयांमधून सहभागी होतील. प्रत्येक महाविद्यालय एका दिवसाला किमान २०० विद्यार्थी याप्रमाणे आपले ६०० विद्यार्थी वेगवेगळे, सलग अथवा चक्रनेमिक्रमाने वारीमार्गावर पाठवतील (त्याबाबतचे नियोजन करण्यासाठीची एक कार्यशाळा तात्काळ आयोजित केली जाईल.) किमान १५ महाविद्यालयांमधील ६००० विद्यार्थी वारीमार्गावर सहभागी होतील. निर्मात्याचे संकलन, पत्रावळीचे वाटप व वापरानंतरचे संकलन, संपर्क साधलेल्या गावामध्ये कंपोस्ट खतासाठी खड्डे करणे आणि कंपोस्ट खताची प्रक्रिया पूर्ण करणे, तत्पूर्वी वारीमार्गावरील गावामध्ये प्लॉस्टिक व थर्माकोलमुक्त पर्यावरणाचे महत्त्व प्रसारित करणे आणि एक ते दिड महिन्यानंतर कंपोस्ट खत शेतकऱ्यांना मोफत वाटणे असे कालबद्ध उद्दिष्ट सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने ठेवले आहे.

प्लॉस्टिक व थर्माकोलचा वापर वारीमध्ये गावकन्यामार्फत होऊ नये याबाबत जशी दक्षता व प्रबोधन केले जाईल, त्याचप्रमाणे वारीमार्गावरील गावकरी व वारीमार्गाच्या ५० किलोमीटर परिघामध्ये असलेल्या गावांमध्ये प्रत्यक्ष जाऊन मोठ्या प्रमाणावर उद्बोधन, प्रबोधनाचे फलक व पोस्टर्स लाऊन गावकन्यांना प्लॉस्टिक व थर्माकोलमुक्त पर्यावरणाचे महत्त्व पटवून दिले जाणार आहे.

* साविनीबाई फुले पुणे विद्यापीठ शक्तीय सेवा योजना *

* पुणे ते पंढरपूर दिंडी २००४ ते २०१८ *

क्र.	सन	विषय	पालखी सोहळा	सहभागी
१	२००४-०५	वृक्षारोपण व स्वच्छता वृक्षदिंडी	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी	१००+१०
२	२००५-०६	वृक्षारोपण व स्वच्छता वृक्षदिंडी	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी	१००+१०
३	२००६-०७	वृक्षदिंडी	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी	१००+१०
४	२००७-०८	वृक्षदिंडी व स्वच्छता अभियान	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी	२००+१०
५	२००८-०९	समर्थ भारत अभियान हरितउर्जा दिंडी	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी	२००+१०
६	२००९-१०	समर्थ भारत अभियान हरितउर्जा दिंडी	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी	२००+१०
७	२०११-१२	हरितउर्जा दिंडी	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी	२००+१०
८	२०१२-१३	समर्थ भारत अभियान हरितउर्जा दिंडी	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी	२००+१०
९	२०१३-१४	राज्यस्तरीय हरित उर्जा दिंडी	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी व संत तुकाराम महाराज पालखी	२००+१०
१०	२०१४-१५	राज्यस्तरीय हरितउर्जा व कन्यारत्न वाचवा दिंडी	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी व संत तुकाराम महाराज पालखी	२५०+१०
११	२०१५-१६	स्वच्छ व स्वस्थ भारत अभियान दिंडी	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी व संत तुकाराम महाराज पालखी	१००+१०
१२	२०१६-१७	स्वच्छ व स्वस्थ भारत अभियान दिंडी	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी व संत तुकाराम महाराज पालखी	२००+१०
१३	२०१७-१८	स्वच्छ व स्वस्थ भारत अभियान 'वनसंपदा' व पर्यावरण संवर्धन हरित दिंडी'	संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी व संत तुकाराम महाराज पालखी	२००+१०

* नाव नोंदणी *

देशभरातून व महाराष्ट्रातून २५० विद्यार्थी स्वयंसेवक व १० कार्यक्रम अधिकारी राष्ट्रीय दिंडीसाठी येणार आहेत. त्यांची नाव नोंदणी स्वतंत्र रजिस्ट्रेशन करणे, प्रत्येक विद्यार्थ्याचा पासपोर्ट आकाराचा फोटो घेऊन त्यास दिंडीचे ओळखपत्र देणे व त्यांच्या निवासाची व्यवस्था समजावून सांगणे व प्रत्येकास एक नियोजन पुस्तिका देणे.

* उद्घाटन समारंभ *

डॉ. सविता कुलकर्णी

डॉ. प्रताप फलफले

-

संत नामदेव सभागृह उद्घाटन व प्रशिक्षणासाठी दोन दिवसांसाठी बुक करणे. उद्घाटन समारंभ आयोजित करणे. या कार्यक्रमाचा कालावधी दोन तासांचा आहे. उद्घाटन सोहळ्याची संपूर्ण तयारी करणे. उदा. स्वागत गीत, अभंग, पसायदान, मंच व्यवस्था, बैठक व्यवस्था, साऊंड व्यवस्था इत्यादी.

* भोजन व निवास व्यवस्था *

प्रा. गोरक्षनाथ रूपनवर

प्रा. विलास कर्डीले

भोजन व्यवस्था : दिनांक ०३ जुलै रात्रीपासून ते २४ जुलै दुपारपर्यंत भोजन, नाश्ता याची २५० लोकांची व्यवस्था करणे. आचारी, तसेच भोजनासाठी लागणारी सामुग्री अगोदर ट्रक मध्ये भरून तयार असावी. मुक्कामाचे ठिकाण पाहून भोजनव्यवस्थेबाबत सूचना करणे. तसेच आचन्यास योग्य त्या सूचना देणे. स्वयंसेवकांना दररोज वेळेवर भोजन मिळेल याची काळजी घेणे. निवासव्यवस्था शक्यतो स्वतंत्र असेल म्हणजे महाविद्यालयांच्या खोल्यांमधून होईल याची दक्षता घ्यावी.

* दिंडी व्यवस्था *

सोबतच्या तक्त्यानुसार सर्व स्वयंसेवकांना विद्यापीठाने दिलेल्या पोशाखामध्ये ठेवणे. दिंडी बरोबर जाणाच्या स्वयंसेवकांना दिंडी बरोबर चालताना वारकऱ्यांना त्रास होणार नाही याची काळजी घेणे. एकत्र चालणे आवश्यक असते, चालताना शिस्तीमध्ये चालवणे.

* प्लॅसीटक व थर्माकोलमुक्त स्वच्छता अभियान *

दर दिवशी दुपारी पालखी विसावल्यानंतर पालखी तळ, दिंडी विसावा या ठिकाणी प्लॅसीटक व थर्माकोलमुक्त दिंडीविषयी जनजागृती करणे. जनजागृतीपर पथनाट्ये सादरीकरण करणे. पानांच्या पत्रावळ्यांचे वाटप करणे, भोजनानंतर संकलीत करून संबंधित महाविद्यालयास खत निर्मितीरिता सुपूर्द करणे.

* वैद्यकीय सेवा सुविधा *

दि. ०३ जून ते ९ जुलै २०१४ या कालावधीत प्रथमोपचारासंबंधीची सर्व सुविधा उपलब्ध करून देणे. आपल्याजवळ प्रथमोपचाराचे सर्व साहित्य एका ठराविक गाडीमध्ये असणे आवश्यक आहे. तसेच प्राथमिक व जुजबी उपचार करावे लागणारे सर्व वैद्यकीय साहित्य बरोबर असावे.

* वाहतूक व्यवस्था *

प्रा. एम. के. मालंजकर

एकूण तीन ट्रकची सुविधा करण्यात आली आहे.

ट्रक नं. एक, भोजन साहित्य व वृक्षरोपण साहित्य

ट्रक नं. दोन, विद्यार्थ्यांचे साहित्य

ट्रक नं. तीन, प्रथमोपचाराची साधने व आजारी व्यक्तींसाठी.

* जनसंपर्क विभाग व वृत्तलेखन *

डॉ. सविता कुलकर्णी

सदर विभाग अत्यंत महत्वाचा असून दूरदर्शन व इतर वाहिन्यांशी पत्रव्यवहार करून त्यांच्याशी संपर्क साधावा. ई.एम.आर.सी. व विद्यावाणी, पुणे विद्यापीठ यांच्याशी संपर्क साधून संपूर्ण दिंडीची सी.डी. तयार करता येईल का ते पाहावे. तसेच या दिंडी दरम्यान सर्व बातम्या एकत्र करून मराठी व इंग्रजी अहवाल पुस्तक रूपाने तयार करावयाचा आहे. त्या दृष्टीने रोजचा अहवाल रोज लिहिला जावा. तसेच सर्व विद्यार्थ्यांनी दैनंदिनी लिहिणे आवश्यक आहे. संपर्क विभागाशी संपर्क साधून अहवाल रोज सादर करणे, वारकरी, स्वयंसेवक इत्यादींच्या मुलाखती घेऊन त्या लिखित स्वरूपात तयार करणे.

* समारोह समारंभ *

मा. प्राचार्य, पंढरपूर महाविद्यालय, पंढरपूर

समारोप समारंभासाठी

प्रा. गोरक्षनाथ रूपनवर

प्रमाणपत्र, स्मृतिचिन्ह समिती तयार करणे, बॅनर तयार करणे, मंचावरील व्यवस्था करणे, आमंत्रितांना बसण्याची व्यवस्था तयार करणे व त्यांची यादी करणे.

-◆◆◆-

संत ज्ञानेश्वर महाराज पालखी सोहळा सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

राष्ट्रीय सेवा योजना व विद्यार्थी विकास मंडळ स्वच्छ व स्वस्थ भारत अभियान राष्ट्रीय दिंडी २०१८

* प्रत्यक्ष कार्यक्रम नियोजन *

क्र.	दिनांक	वेळ	कार्यक्रम	स्थळ
१	०७/०७/२०१८	सायं. ४.०० वा. सायं. ६.०० वा. रा. ७.३० वा.	नाव नोंदपी दिंडीची माहिती व गटविभागणी भोजन	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
२	०८/०७/२०१८	स. ०९.४५ वा. स. १०.०० वा. दु. १२.०० वा. दु. ३.०० वा. दु. ३.३० वा. सायं. ५.०० वा. सायं. ७.०० वा. रा. ९.०० वा.	दिंडी शुभारंभ दिंडीचे प्रस्थान दुपारचे भोजन पथनाट्य चहापान नाष्ठा जनजागृती कार्यक्रम भोजन	संत नामदेव सभागृह संत नामदेव सभागृहापासून एच.व्ही. देसाई महाविद्यालय स्वारगेट, पुणे - - हडपसर रात्रीचा मुक्काम
२	०९/०७/२०१८	स. ७.०० वा. स. ८.०० वा. स. ११.०० वा. दु. १.०० वा. दु. ३.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	स्वच्छता अभियान प्रस्थान स्वच्छता अभियान भोजन प्रस्थान भोजन	हडपसर सासवड कडे दिवेघाट सासवडकडे वाघीरे महाविद्यालय, सासवड मुक्काम
३	१०/०७/२०१८	स. ८.०० वा.		श्रमदान व तुक्षारोपण सासवड गाव
४	११/०७/२०१८	स. ११.०० वा. दु. १.०० वा. दु. ३.०० वा. सायं. ६.०० वा. रा. ९.०० वा. स. ६.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ६.०० वा. सायं. ७.०० वा. रा. ९.०० वा.	स्वच्छता अभियान भोजन जनजागृती स्वच्छता अभियान भोजन व मुक्काम प्रस्थान स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन जनजागृती कार्यक्रम स्वच्छता अभियान भोजन व मुक्काम	पालखी तळ वाघीरे महाविद्यालय, सासवड सासवड, पालखी तळ ^१ वाघीरे महाविद्यालय, सासवड जेजुरीकडे मु.पो. शिवरी पालखी सोहळा मार्गी मु.पो. शिवरी जेजुरी पालखी तळ ^२ शरदचंद्रजी पवार महाविद्यालय, जेजुरी

સ્વર્ચદ્ધ વ સ્વર્સ્થ ભારત અભિયાન રાષ્ટ્રીય દિંઢી

૫	૧૨/૦૭/૨૦૧૮ સ. ૧.૦૦ વા. સ. ૧૧.૦૦ વા. દુ. ૨.૦૦ વા. સાય. ૬.૦૦ વા. સાય. ૭.૦૦ વા. રા. ૧.૦૦ વા.	સ્વર્ચદ્ધતા અભિયાન જનજાગૃતી ભોજન જનજાગૃતી કાર્યક્રમ સ્વર્ચદ્ધતા અભિયાન ભોજન વ મુક્કામ	જેજુરી પાલખી તળ વ પરિસર જેજુરી શહર શરદચંદ્રજી પવાર મહાવિદ્યાલય, જેજુરી જેજુરી શહર શરદચંદ્રજી પવાર મહાવિદ્યાલય, જેજુરી
૬	૧૩/૦૭/૨૦૧૮ સ. ૬. ૦૦ વા. સ. ૧.૦૦ વા. સ. ૧૧.૦૦ વા. દુ. ૨.૦૦ વા. સાય. ૪.૦૦ વા. રા. ૮.૦૦ વા. રા. ૧.૦૦ વા.	પ્રસ્થાન સ્વર્ચદ્ધતા અભિયાન જનજાગૃતી ભોજન જનજાગૃતી કાર્યક્રમ ભોજન મુક્કામ	લોણંદ કડે શ્રીંગે નિરા સ્નાન યાઠિકાણી પાલખી સોહણા માર્ગ શરદચંદ્ર પવાર મહાવિદ્યાલય, લોણંદ
૭	૧૪/૦૭/૨૦૧૮ સ. ૧.૦૦ વા. સ. ૧૧.૦૦ વા. દુ. ૧.૦૦ વા. દુ. ૨.૦૦ વા. સાય. ૫.૦૦ વા. રા. ૮.૦૦ વા. રા. ૧.૦૦ વા.	સ્વર્ચદ્ધતા અભિયાન જનજાગૃતી ભોજન સ્વર્ચદ્ધતા અભિયાન જનજાગૃતી કાર્યક્રમ ભોજન મુક્કામ	લોણંદ પાલખી તળ લોણંદ શહર શરદચંદ્ર પવાર મહાવિદ્યાલય, લોણંદ ચાંડોવાચા લિંબ, ઉભે રિંગન ૧લે શરદચંદ્ર પવાર મહાવિદ્યાલય, લોણંદ
૮	૧૫/૦૭/૨૦૧૮ સ. ૭. ૦૦ વા. સ. ૧.૦૦ વા. સ. ૧૧.૦૦ વા. દુ. ૨.૦૦ વા. સાય. ૪.૦૦ વા. રા. ૮.૦૦ વા. રા. ૧.૦૦ વા.	પ્રસ્થાન સ્વર્ચદ્ધતા અભિયાન જનજાગૃતી ભોજન જનજાગૃતી કાર્યક્રમ ભોજન મુક્કામ	ફલટણ કડે તરડગાવ ફલટણ પાલખી તળ મુઘોજી મહાવિદ્યાલય, ફલટણ
૯	૧૬/૦૭/૨૦૧૮ સ. ૧.૦૦ વા. સ. ૧૧.૦૦ વા. દુ. ૧.૦૦ વા. દુ. ૨.૦૦ વા. સાય. ૫.૦૦ વા. રા. ૮.૦૦ વા. રા. ૧.૦૦ વા.	સ્વર્ચદ્ધતા અભિયાન જનજાગૃતી ભોજન સ્વર્ચદ્ધતા અભિયાન જનજાગૃતી કાર્યક્રમ ભોજન મુક્કામ	ફલટણ પાલખી તળ ફલટણ શહર મુઘોજી મહાવિદ્યાલય, ફલટણ ફલટણ શહર મુઘોજી મહાવિદ્યાલય, ફલટણ
૧૦	૧૭/૦૭/૨૦૧૮ સ. ૬. ૦૦ વા. સ. ૧.૦૦ વા. સ. ૧૧.૦૦ વા. દુ. ૨.૦૦ વા. સાય. ૪.૦૦ વા. રા. ૮.૦૦ વા. રા. ૧.૦૦ વા.	પ્રસ્થાન સ્વર્ચદ્ધતા અભિયાન જનજાગૃતી ભોજન સ્વર્ચદ્ધતા અભિયાન ભોજન મુક્કામ	નાતેપુતે કડે બરડ પાલખી તળ બરડ નાતેપુતે પાલખી તળ વિજયસિંહ મોહિટે પાટીલ મહાવિદ્યાલય

स्वच्छ व स्वस्थ भारत अभियान राष्ट्रीय दिंडी

११	१८/०७/२०१८ स. ६.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. १.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	प्रस्थान स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन स्वच्छता अभियान व जनजागृती पोलिस मित्र उपक्रम भोजन मुकाम	सदाशिवनगरकड नातेउते पालखी तळ ^१ सदाशिवनगर गोल रिंगण १ले सदाशिवनगर विजयसिंह मोहितेपाटील महाविद्यालय
१२	१९/०७/२०१८ स. ६.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा.	प्रस्थान स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	वेळापूरकडे माळशिरस मु.पो. वेळापूर शंकरराव मोहीते महाविद्यालय, अकलुज
१३	२०/०७/२०१८ स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन जनजागृती व स्वच्छता अभियान भोजन मुकाम	शंकरराव मोहीते महाविद्यालय परिसर अकलुज शहर शंकरराव मोहीते महाविद्यालय अकलुज शहर शंकरराव मोहीते महाविद्यालय, अकलुज
१४	२१/०७/२०१८ स. ६.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	प्रस्थान स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन जनजागृती, स्वच्छता अभियान भोजन मुकाम	वाखरीकडे भंडीशेगांव गोल रिंगण वाखरी कर्मविर भाऊराव पाटील महाविद्यालय, पंढरपूर
१५	२२/०७/२०१७ स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन जनजागृती स्वच्छता अभियान भोजन मुकाम	कर्मविर भाऊराव पाटील महाविद्यालय पंढरपूर शहर कर्मविर भाऊराव पाटील महाविद्यालय पंढरपूर शहर कर्मविर भाऊराव पाटील महाविद्यालय, पंढरपूर
१६	२३/०७/२०१८ स. ७.०० वा. स. १०.०० वा. दु. १.०० वा. दु. २.०० वा.	मंदिर परिसर स्वच्छता समारोप कार्यक्रम भोजन परतीचा प्रवास	पंढरपूर कर्मविर भाऊराव पाटील महाविद्यालय, पंढरपूर पुण्याकडे

સંત તુકારામ મહારાજ પાલખી સોહળા સાવિત્રીબાઈ ફુલે પુણે વિદ્યાપીઠ

રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના વ વિદ્યાર્થી વિકાસ મંડળ સ્વચ્છ વ સ્વસ્થ ભારત અભિયાન રાષ્ટ્રીય દિંડી ૨૦૧૮

* પ્રત્યક્ષ કાર્યક્રમ નિયોજન *

ક્ર.	દિનાંક	વેલ	કાર્યક્રમ	સ્થળ
૧	૦૭/૦૭/૨૦૧૮	સાયં. ૪.૦૦ વા. સાયં. ૫.૦૦ વા. રા. ૭.૩૦ વા.	નાવ નેંદરણી દિંડીચી માહિતી વ ગટવિભાગણી ભોજન	સાવિત્રીબાઈ ફુલે પુણે વિદ્યાપીઠ
૨	૦૮/૦૭/૨૦૧૮	સ. ૦૯.૪૫ વા. સ. ૧૦.૦૦ વા. દુ. ૧૨.૦૦ વા. દુ. ૩.૦૦ વા. દુ. ૩.૩૦ વા. સાયં. ૫.૦૦ વા. રા. ૯.૦૦ વા.	દિંડી ઉદઘાટન સમારંભ દિંડીચે પ્રસ્થાન દુપારચે ભોજન પથનાટ્ય વ સમાજપ્રવોધન ચહાપાન નાણ્ણા ભોજન રાત્રીચા મુક્કામ	સંત નામદેવ સભાગૃહ સંત નામદેવ સભાગૃહપાસુન એચ.વ્હી. દેસાઈ મહાવિદ્યાલય સ્વાર્ગોટ, પુણે - - અણણાસાહેબ મગર મહાવિદ્યાલય, હડપસર
૨	૦૯/૦૭/૨૦૧૮	સ. ૭.૦૦ વા. સ. ૮.૦૦ વા. સ. ૧૧.૦૦ વા. દુ. ૧.૦૦ વા. દુ. ૩.૦૦ વા. રા. ૮.૦૦ વા.	સ્વચ્છતા આભિયાન પ્રસ્થાન સ્વચ્છતા આભિયાન ભોજન જનજાગૃતી આભિયાન ભોજન	અણણાસાહેબ મગર મહાવિદ્યાલય, હડપસર લોણી કાલ્ભોરકડે લોણી કાલ્ભોર સમાજભૂષણ ગણપતરાવ કાલ્ભોર મહાવિદ્યાલય, લોણી કાલ્ભોર
૩	૧૦/૦૭/૨૦૧૮	રા. ૯.૦૦ વા. સ. ૬.૦૦ વા. સ. ૮.૦૦ વા. સ. ૧૧.૦૦ વા. દુ. ૧.૦૦ વા. દુ. ૩.૦૦ વા. સાયં. ૬.૦૦ વા. રા. ૯.૦૦ વા.	મુક્કામ પ્રસ્થાન શ્રમદાન વ વૃક્ષારોપણ સ્વચ્છતા આભિયાન ભોજન જનજાગૃતી ભોજન વ મુક્કામ	ઉરલીકાંચનકડે ઉરલીકાંચન પાલખી તળ, ઉરલીકાંચન પદમશ્રી મળિભાઈ દેસાઈ મહાવિદ્યાલય, ઉરલી કાંચન ઉરલી કાંચન સ્વચ્છતા આભિયાન પદમશ્રી મળિભાઈ દેસાઈ મહાવિદ્યાલય
૪	૧૧/૦૭/૨૦૧૮	સ. ૭.૦૦ વા. સ. ૯.૦૦ વા. સ. ૧૧.૦૦ વા. સાયં. ૬.૦૦ વા. સાયં. ૭.૦૦ વા. રા. ૯.૦૦ વા.	પ્રસ્થાન સ્વચ્છતા આભિયાન જનજાગૃતી જનજાગૃતી કાર્યક્રમ સ્વચ્છતા આભિયાન ઉપક્રમ ભોજન વ મુક્કામ	વરંડકડે પાલખી તળ, યવત પાલખી તળ, વરવંડ ઇ.એ. દિવેકર મહાવિદ્યાલય, વરવંડ

५	१२/०७/२०१८ स. ७.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ६.०० वा. सायं. ७.०० वा. रा. ९.०० वा.	प्रस्थान स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन जनजागृती कार्यक्रम स्वच्छता अभियान भोजन व मुक्काम	उडवडी गवळ्याचोकडे पाटस उडवडी गवळ्याची भैरवनाथ जनसेवा विद्यालय, उडवडी
६	१३/०७/२०१८ स. ७.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	प्रस्थान स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन जनजागृती कार्यक्रम भोजन मुक्काम	बारामतीकडे बारामती शहर टी.सी. महाविद्यालय, बारामती पालखी सोहळा मार्ग टी.सी. महाविद्यालय, बारामती
७	१४/०७/२०१८ स. ७.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. १.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ५.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	प्रस्थान स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन स्वच्छता अभियान जनजागृती कार्यक्रम भोजन मुक्काम	भवानीनगरकडे बारामती पालखी तळ भवानीनगर शिवछत्रपती महाविद्यालय, भवानीनगर
८	१५/०७/२०१८ स. ७.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	प्रस्थान स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन जनजागृती कार्यक्रम भोजन मुक्काम	निमगाव केतकीकडे सणसर निमगाव केतकी पालखी तळ केतकेश्वर अध्यापक महाविद्यालय
९	१६/०७/२०१८ स. ७.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. १.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ५.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	प्रस्थान स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन स्वच्छता अभियान जनजागृती कार्यक्रम भोजन मुक्काम	इंदापूरकडे निमगाव केतकी पालखी तळ निमगाव केतकी इंदापूर शहर कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, इंदापूर
१०	१७/०७/२०१८ स. ७.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा.	प्रस्थान स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन जनजागृती व स्वच्छता अभियान भोजन व मुक्काम	बावडाकडे इंदापूर पालखी तळ रत्नप्रभादेवी पाटील महिला महाविद्यालय, बावडा रत्नप्रभादेवी पाटील महिला महाविद्यालय,

११	१८/०७/२०१८ स. ७.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. १.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	प्रस्थान स्वच्छता अभियान स्वच्छता अभियान व जनजागृती भोजन पोलिस मित्र उपक्रम भोजन मुक्काम	आकलुजकडे सराठी पालखी ताल माने विद्यालय, गोल रिंगण अकलुज शंकरराव मोहीते महाविद्यालय, अकलुज
१२	१९/०७/२०१८ स. ७.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	प्रस्थान स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन जनजागृती व स्वच्छता अभियान भोजन मुक्काम	वेळापूरकडे माळशिरस वेळापूर शंकरराव मोहीते महाविद्यालय, अकलुज
१३	२०/०७/२०१७ स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन जनजागृती कार्यक्रम व स्वच्छता अभियान भोजन मुक्काम	शंकरराव मोहीते महाविद्यालय परिसर अकलुज शहर शंकरराव मोहीते महाविद्यालय अकलुज शहर शंकरराव मोहीते महाविद्यालय, अकलुज
१४	२१/०७/२०१८ स. ७.०० वा. स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	प्रस्थान स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन जनजागृती स्वच्छता अभियान भोजन मुक्काम	वाखरीकडे भंडीशेगांव गोल रिंगण वाखरी कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय, पंढरपूर
१५	२२/०७/२०१८ स. ९.०० वा. स. ११.०० वा. दु. २.०० वा. सायं. ४.०० वा. रा. ८.०० वा. रा. ९.०० वा.	स्वच्छता अभियान जनजागृती भोजन जनजागृती, स्वच्छता अभियान भोजन मुक्काम	कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय पंढरपूर शहर कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय पंढरपूर शहर कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय, पंढरपूर
१६	२३/०७/२०१८ स. ७.०० वा. स. ९.०० वा. दु. १.०० वा. दु. २.०० वा.	मंदिर परिसर स्वच्छता समारोप कार्यक्रम भोजन परतीचा प्रवास	पंढरपूर कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय, पंढरपूर पुण्याकडे रवाना

* संत ज्ञानेश्वर पालखी सोहळा *

पुणे ते पंढरपूर दिंडीस सहकार्य करणारी महाविद्यालये / व्यक्ति

१. एच.व्ही. देसाई महाविद्यालय, पुणे

२. अणासाहेब मगर महाविद्यालय, हडपसर

३. वाधीरे महाविद्यालय, सासवड

४. श्री. प्रदीपशेठ लांडगे, सासवड

५. कला महाविद्यालय, जेजुरी

६. श्री. डायाभाई पटेल, नीरा

७. शरदचंद्र पवार महाविद्यालय, लोणंद

८. मुधोजी महाविद्यालय, फलटण

९. श्री. अजय भांड, नातेपुते

१०. कर्मवीर बाबासाहेब पाटील विद्यालय, सदाशिवनगर

११. श्री. सूर्यकांत भिसे, वेळापूर

१२. शंकरराव मोहिते महाविद्यालय, अकलूज

१३. कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय, पंढरपूर

१४. एस. जी. साबळे फार्मसी महाविद्यालय, सासवड

*** संत तुकाराम पालखी सीहळा ***
पुणे ते पंढरपूर दिंडीस सहकार्य करणारी महाविद्यालये / व्यक्ती

१. अणासाहेब मगर महाविद्यालय, हडपसर
२. लोणी काळभोर महाविद्यालय
३. पद्मश्री मणिभाई देसाई महाविद्यालय, ऊरुळी कांचन
४. सुभाषराव कुल इंजि. महाविद्यालय, भांडगाव
५. सुभाष आणा कुल शिक्षण शाळा, पाटस
६. भैरवनाथ जनसेवा विद्यालय, उंडवडी
७. विद्या प्रतिष्ठान महाविद्यालय, बारामती
८. तुळजाराम चतुरचंद महाविद्यालय, बारामती
९. शिवछत्रपती महाविद्यालय, भवानीनगर
१०. जि. प. प्राथ. शाळा धापटेवाडी
११. केतकेश्वर अध्यापक महा., निमगाव केतकी
१२. कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, इंदापूर
१३. रत्नप्रभादेवी महिला महाविद्यालय, बावडा
१४. मा. श्री. सुबेदार तुळशीराम धापटे

**सांवित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, गश्तीय सेवा योजना व विद्यार्थी विकास मंडळ विभाग आयोजित
हीत दिंडी, निर्मल दिंडी ‘संत शानेश्वर महाराज पालाखी सोहळा’**

क्र.	दिनांक	ठिकाण	महाभारी महाविद्यालय	कार्यक्रम अधिकारी नाव व संपर्क	रामेश्वर विद्यार्थी स्वच्छता संहभाग सकाळी ६ ते रात्री ८	वि.वि.म. विद्यार्थी निर्मलवारी संहभाग रात्री ८ ते सकाळी ६	समवयक कार्यक्रम अधिकारी
१	५ / ०७ / २०१८	आठांदी	शास्त्राचंद्र पवर महाविद्यालय, आळंदी	डॉ. विशाल गायकवाड ९८६०४०२३८६५ मुल्ला चाँदपाणी हिंदूशत ९१७५०८६६९०	१००	१००	डॉ. विशाल गायकवाड ९८६०४०२३८५५ शास्त्राचंद्र पवर महाविद्यालय, आळंदी
२		आठांदी	एम.आय.टी. महाविद्यालय, आळंदी	प्रा. मार्गी भोपळे ९०११८७७०८८९ कागविकार श्रीराम नारायणराव ९७६२०३७१२	५०	५०	
०६/	०७/२०१८	आठांदी	एम.आय.टी. अभियांत्रिकी महाविद्यालय, आळंदी	प्रा. हृष्ण शेख ८१४९०४५५६९१७ प्रा. ए. डी. वाघामारे ९५२७५३४८२२	५०	५०	डॉ. विशाल गायकवाड ९८६०४०२३८५५ शास्त्राचंद्र पवर महाविद्यालय, आळंदी
३		आठांदी	सॉर्डन फार्मसी महाविद्यालय, मोशी	प्रा. रोहिणी पुजारी ८०८७६८००७८ प्रा. मनोजव्यापार किं मुंडे ९९४५४२२५००	२५	२५	
४	०६/ ०७/२०१८	आठांदी	प्रितम प्रकाश महाविद्यालय, भोसरी	प्रा. हर्षत शिंदे ९४२३३२९७३७ भागवत पांडिंग शेंडिंग ९१४५५६९२०	५०	५०	
५		आठांदी	राजमाता तिजारी महाविद्यालय, भासरी	प्रा. दिपक पाठड ९६०४४८४८२२ राळत अशोक तानाजी ८६९८९८३८३८	५०	५०	

५	नानापेठ	हजुरपाणा महाविद्यालय, पुणे	डॉ. रूपाली शेट ९८८१६७०१०	५०	५०	डॉ. रूपाली शेट ९८८१६७०१०
६	नानापेठ	एच.व्ही. देसाई महाविद्यालय, पुणे सुरभिता क्राम ९८९०३०७२७२/ ९८९०३०७२७२	प्री. सागर जगतापा ९५३७९४२३२८ वाळल अंतर्गत गोविंद ९४२०४८१३५०	२५०	५०	हजुरपाणा महाविद्यालय, पुणे
७	नानापेठ	स.प. महाविद्यालय, टिळक रोड, पुणे	डॉ. विलास उगले ९४२२७३५५६९ कोलेक्टर रामदास भगवान	१००	१००	
८	नानापेठ	मॉडर्न महाविद्यालय, शिवाजी नगर, पुणे	प्री. प्रभाकर वाडे ९८२२८५६५२७ पुणाणिक शुभांगी संजय ९५५२८१२५४८	१००	१००	प्रा. बी. डी. फुलपारा ९८२३०४८०८८ मॉडर्न अभियांत्रिका महाविद्यालय, पुणे
९	नानापेठ	मॉडर्न अभियांत्रिका महाविद्यालय, पुणे	प्रा. भावान फुलपारा ९८२३०४८०८८ जोगी शिला घरांजव	५०	५०	
१०	नानापेठ	आणपासहेब जेधे महाविद्यालय, शुक्रवार पेठ	डॉ. शिवाजी पाचारणे ९८२२६२६७७८ प्रतीमा परदेशी ९४२३५७३७२५	५०	५०	
११						

१२	नामापेठ	पुना कोलेज, कैप, पुणे	प्रा. स्वातंत्र्य पुस्तक ९८२२०४९६८० शेव भोगमार शिव वशीर	५००	५००	प्रा. स्वातंत्र्य पुस्तक ९८२२०४९६८०
१३	नामापेठ	नोरोसर्जी वार्डीया महाविद्यालय, पुणे	प्रा. सचिन सनप ९८०३७८८५७६ भागत नीरज कमलनाथ	५०	५०	
१४	०७/०७/२०१८	नामापेठ	नेस वार्डीया महाविद्यालय, पुणे	प्रा. भरत गोठोड ८३८००६६८८७७ मोनावणे रामदास वाचुराव	५०	५०
१५	०८/०७/२०१८	नामापेठ	टिकाराम जगत्राथ महाविद्यालय, खडकी, पुणे	प्रा. सुचेता दठवी ९९२२९५७५०८ मुसमाहे अर्जुन हांगाळ ९८२२९६६४२५	५०	५०
१६	०९/०७/२०१८	नामापेठ	ए.आय.एस.एस.एस. अधियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे	डॉ. नाना शेजवळ ९५२२३०९१०४ पाटील शरणल भाऊताहेळ	२५	२५ दॉ. नाना शेजवळ ९४२२३०९१०४
१७	०८/०७/२०१८	नामापेठ	ए.आय.एस.एस.एस.आय.ओ.टी .पुणे	प्रा. सचिन कोकणे ९६७३०३७३२७ गडकरी नीताराम ९०९६६९८९८९	२५	२५ ए.आय.एस.एस.एस. अधियांत्रिकी महाविद्यालय
१८	०८/०७/२०१८	नामापेठ	ए.आय.एस.एस.एस.फार्मसी महाविद्यालय, पुणे	प्रा. गहलू पाडळकर ७६७६७२०१५१ वादिवेकर मिथन माहत्तराव ९०३८९११७०९	२५	
१९		नामापेठ	फर्युसन महाविद्यालय, पुणे	प्रा. आशिष येणाटीवार ९९७००८८३३२ फाटारे नानासाहेब फृताराव	१००	

२०	नामपेठ	बी.एम.सी.सी. महाविद्यालय, पुणे	प्रा. सुर्यभान गरजे ६८२२४०४९०४ कुलेश्वर राजेश पांडिंग ९८८१५१९०९५	२५	२५	
२१	नामपेठ	अभियांत्रिकी महाविद्यालय, शिवाजी नगर	प्रा. वैभव खटावकर ९१३०१५८७६	२५	२५	
२२	नामपेठ	आजामाहेब गरवार वाणिज्य महाविद्यालय, पुणे	प्रा. प्रफुल्ल शेंदे ९४२२३३८०४३ तोहमल वर्षा मर्तीश ९०९६९५१२००	५०	५०	
२३	०८/०७/२०१८	नामपेठ	गरवार कोलेज आँफ कॉमर्स, पुणे	प्रा. अविनाश पाटील ९८८१९९०५८४ पाटोंकल सुलभा नारायण ९४२३०६६६७४	२५	२५
२४	नामपेठ	भारती विद्यार्थीठ फार्मन आर्ट्स महाविद्यालय, धनकवडी	प्रा. किशोर पोतार ९९२१८५५४९२ कवताळ मनस्विनी गाडुल ६८९०८७८९८६	२५	२५	
२५	नामपेठ	भारती विद्यार्थीठ महिला अभियांत्रिकी महाविद्यालय, धनकवडी	डॉ. सविता इक्कर ९३२६११५७५७ चौधरी बल्याणी चंद्रश ६८२२६१४६३६	५०	५०	

२६	०१/०७/२०१८ व ०५/०७/२०१८	वारिंग महाविद्यालय, सासवड	प्रा. सदिप गटोड ८६२३८९५४५६ वारकरी सुमाप सोनाव ९९७५६०१०७३	५०	५०	दॉ. सुभाष चाहल्क ९९७५६०१०७३ वाधिरे महाविद्यालय, सासवड
		शेठ गांविंद रथूनाथ साबळे फारंसी महाविद्यालय, सासवड	प्रा. अमात काळे ९४१०३११५७ सौ. वैशाली गविंद उडाळे ९३७२४३५३५५५/ ९६१७३३४६२०	२५	२५	
		शंकराव भेळके महाविद्यालय, नसरापूर	प्रा. सरादे, ९९२९५१५७५० शेवते जगदीप दिनकर ९९२२५५६७८८	५०	५०	
२७	११/०७/२०१८	जेझुरी शारदचंद पवार महाविद्यालय, जेझुरी	प्रा. निशारी ताकवले ९९७५८००९१८ रोकडे कलना तावार्जी ९६५७५६६४३	५००	५००	प्रा. किशोरी ताकवले ९९७५८००९१८ शरदचंद पवार महाविद्यालय, जेझुरी
२८	१२/०७/२०१८	चालूहे अमनताव थोपटे महाविद्यालय, भोर	प्रा. तात्यापाव जेठियार ९८८५६४५०१८ चिसाळ श्वीहरी वामतराव ९६०५६२७७०८	५०	५०	दॉ. सुभाष चाहल्क ९९७५६०१०७३ वाधिरे महाविद्यालय, सासवड
		वारिंग महाविद्यालय, सासवड	प्रा. सदिप गटोड ८६२३८९५४५६ वारकरी सुमाप सोनाव ९९७५६०१०७३	५०	५०	
२९	१३/०७/२०१८	निरा (दुपार)	सोमेश्वर विज्ञान महाविद्यालय, सोमेश्वर नारा	प्रा. राजेश निकाळजे ९४०३७७२५३ जगताप जिंदेद बवराराव ९५६११८२५१	५०	प्रा. आर. एस. निकाळजे ९४०३७७२५३ सोमेश्वर विज्ञान महाविद्यालय, सोमेश्वर नारा
		एम. एस. काकडे महाविद्यालय, सोमेश्वर नारा	प्रा. अन्युत शिंदे ९६५७०३११५३ माठवे जाताश मोतीराम ९०९६३१७७०४	५००	५००	

साविकीर्ति फुले पुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय सेवा योजना व विद्यार्थी विकास मंडळ विभाग आयोजित हस्त दिसी, निर्मल दिसी
‘संत तुकराम महाराज पालखी सोहळा’

साविकीर्ति फुले पुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय सेवा योजना व विद्यार्थी विकास मंडळ विभाग आयोजित हस्त दिसी, निर्मल दिसी
‘संत तुकराम महाराज पालखी सोहळा’

क्र.	दिनांक	ठिकाण	सहभागी महाविद्यालय	कार्यक्रम अधिकारी नाव व संपर्क	ग्रामेशो विद्यार्थी स्वच्छता सहभाग सकाळी ६ ते रात्री ८	वि.वि.म. विद्यार्थी निर्मलवारी सहभाग रात्री ८ ते सकाळी ६	समन्वयक कार्यक्रम अधिकारी
१	०३/०७/२०१८	देहू	इश्वराणी महाविद्यालय, तळेखाव	डॉ. एस. एस. मोगल ९१७०१८७६८६ मानप मर्यादा नामांकन ९८८१३७०४६८	२५	२५	
२	०४/०७/२०१८	देहू	सिद्धान्त अभियांत्रिकी महाविद्यालय, सटुंबे	प्रा. वसत हसरे ९८००६५४९९५	२५	२५	
३			सिद्धान्त फार्मसी महाविद्यालय, सटुंबे	प्रा. विकास कोडिकर ९४२२०८०४००७ मालवार कांचन शांताराम ९९६०१४८६६६	२५	२५	
४		देहू	साविकीर्ति फुले महिला महाविद्यालय, तळेखाव दामाडे	प्रा. यागीता शिंदे ७७०९८०२०८८ श्रीकांत अशोक महाजन ९८९०१५३६७२	२५	२५	डॉ. पवन शिंगारे ९९६०२४६३७६ डॉ. बी. एन. पुंदरे, महाविद्यालय, लोणावळा
५	०४/०७/२०१८	देहू	संत तुकराम अश्याकर महाविद्यालय, वडावळ	प्रा. शितल दंडळकर ९४२३७९८०४० गांधीकर संदर्भ विभावर ९७६२२३९४३	२५	२५	
६		देहू	कराता, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, वडावळ मावळ	प्रा. रोहिणी चंदनशिंदे ९६६५५५२९४०	५०	५०	
७		देहू	डॉ. बी. पू. पुंदरे महाविद्यालय, लोणावळा	डॉ. पवन शिंगारे ९९६०२४६३७६ लाडोगे मर्यादा नामांकन ९४२३४९२१६	१००	१००	

७		देहू	डॉ. ई. वाय. पाटील कोलेज आफ इंजिनीअरिंग, आंबा	प्रा. प्रशांत काशेकर १८७३३७६७४७ गुरुनेत मैन्यन नॅशनल ९०४९५८५५९	२५	२५
८	०५/०७/२०१८	देहू	डॉ. ई. वाय. पाटील इस्टर्न आफ इंजिनीअरिंग औंड टेक्नोलॉजी, आंबा	प्रा. गहलूल भारत ८४४८८२७९१९७	२५	२५
९		देहू	डॉ. ई. वाय. पाटील स्कूल आफ इंजिनीअरिंग अंकुरडारी, आंबा	प्रा. अमित शर्करा १९६०१५८३८६ काटवटे रोहन गांजेर ९८६०२७८७४७	५०	५०

१०	आकुर्डी आकुर्डी	रामकृष्ण मोरे महाविद्यालय, आकुर्डी	डॉ. सविता कुलकर्णी ९९२३४२६७७४	१,००	१,००
११	आकुर्डी निराई	अर्विंद तेलंग महाविद्यालय, निराई	लेवो वेजमी शेगरी ९७३०१७३०५८ वैभव काळे ९८२२१७९६६४	१,००	१,००
१२	आकुर्डी संवी केसरी	संवी केसरी महाविद्यालय, पिंपरी	गवळी खासी राजश ९८५०७६६१६९ प्रा. प्रविण जाळ्हर ९३७००४४००७ शावपुरे घिरज निमांगा ९७६०५६७७०	५०	५०
१३	आकुर्डी	फिपी चिंचवड अभियांत्रिका महाविद्यालय	प्रा. निखाल सुखवद ९९२४४७७९५६ जगताप राजेन्द्र तुकाराम ९८५०९४४७८५	५०	५०
१४	आकुर्डी पिंपरी	महान्त मुले महाविद्यालय, पिंपरी	प्रा. बाबासो पावळ ९८२६१९२८० रामकर राजेन्द्र नामदेव ४४४४८२२२६३	१,००	१,००
	आकुर्डी आकुर्डी	डॉ. डै. वाच. पाटील महाविद्यालय, आकुर्डी डॉ. डै. वाच. पाटील	प्रा. मिनल भोसले ९९६०९६३१६४ प्रा. जयवत बाबर ७३५००४४३२९४	१,००	१,००
१५	नानापेठ	हजूरपांगा महाविद्यालय, पुणे	डॉ. रुचाली शेठ ९८८१६७७०१० सुरभिता श्याम ९८९०३०७२२२९८९०३०७२२	५०	५०
१६	०७ / ०७ / २०१८	एच.व्ही. देसाई महाविद्यालय, पुणे	प्रा. सागर जगातप ९६३७४२३२८ वापाल अनुल गोविंद ९४२०४८१३५० कांतकर रामदास साहार ९८९०१५६९१६	५०	५०
१७		स.प. महाविद्यालय, टिळक रोड, पुणे		१,००	१,००

१८	नानापेठ	मॉडर्न महाविद्यालय, शिवाजी नगर, पुणे	प्रा. प्रधाकर वारड ९८२२८५६५२७ पुणे अभियांत्रिकी संसदी ९८२३०४८०८८	१,००	१,००
१९	नानापेठ	मॉडर्न अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे	प्रा. भगवान फुलपाटार ९८२३०४८०८८ जोशी चिल्हा संसदी ९९२२९२९७७४	५,०	५,०
२०	नानापेठ	आपासाहेब जेघे महाविद्यालय, शुक्रवार पेठ	डॉ. शिवाजी पाचारणे ९८२२६२६०८७८ प्रतीमा परदेशी ९४२३५७३७३७२५	५,०	५,०
२१	नानापेठ	पुना कालेज, कैप, पुणे	प्रा. खालेहा मुळा ९८२२०४९६८० शेव नोहम्सद शाळांच शेव वर्षी ९४२३०१०१७	१,००	१,००
२२	नानापेठ	नेस वार्डीया महाविद्यालय, पुणे	प्रा. भरत राठड ८३८००६६८८६७ सोनवांगे ग्रामदाम वावऱवाव ०४२०२२८०१७	५,०	५,०
२३	नानापेठ	नौरोसजी वार्डीया महाविद्यालय, पुणे	प्रा. सचिन सातप ९४०३७८८५७६८ भात नीरज कमलराव ९८२२०८४६४१	५,०	५,०
२४	नानापेठ	टिकाराम जगताथ महाविद्यालय, खडकी, पुणे	प्रा. सुवेता दत्तदी ९९२२९५७५०८ मुसमादे अर्जन हीमाळ ९२२९६८४२५	५,०	५,०

२५	नानापेठ	ए.आय.एस.एस.एस. अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे	डॉ. नाना शेजवळ १४२२३०९१०४ पाटील अमोल मातृसेवक ७७६४८३५१०	२५	२५
२६	नानापेठ	ए.आय.एस.एस.आय.ओ.टी. पुणे	प्रा. सार्विन कोकण १८७३०३७३२७ गव्हाचारी शिवाराम १०९६६१८८१	२५	२५
२७	नानापेठ	ए.आय.एस.एस.एस.फर्मसी महाविद्यालय, पुणे	प्रा. गाहूल पाडळकर ७२७६७२०९५९ बाबिलेकर मिथन मोहनराव ९०२८९१९७०९	२५	२५
०८ / ०७ / २०१८	नानापेठ	फर्युसन महाविद्यालय, पुणे	प्रा. आशिष वेनाटीवार ११७००५८३३२ फांगरे नानामाईव महारावा ०७६३७२२३८१	१००	१००
	नानापेठ	बी.एम.सी.सी. महाविद्यालय, पुणे नगर	प्रा. सुर्यभान गरजे १८२२४०४९०४ कुलेकर राजेश पांडिंग ०९८४१५१०९५	२५	२५
२९	नानापेठ	अभियांत्रिकी महाविद्यालय, शिवाजी नगर	प्रा. वैभव खटावरकर १७३०९५१८७६	२५	२५
३०					

३९		नानापेठ	आबासाहेब गरवारे वाणिज्य महाविद्यालय, पुणे	प्रा. प्रफुल्शीढे ९४२२३३८०५३ तोळसल चण्डीगढी सर्वीश १०१७९५१२००	५०	५०
४०		नानापेठ	गरवारे कॉलेज आफ कॉमर्स, पुणे	प्रा. अविनाश पाटील ९८८९९९०५८५ पाटीले मुलभा तारापाय १०१२३०६६७४	२५	२५
०८ / ०७ / २०१८	४४	नानापेठ	भारती विद्यापीठ फाईन आर्ट्स महाविद्यालय, धनकवडी	प्रा. विशेष पातदार १११२१८५५५१२ चैत्रात मानसिनी गड्ढवा १८११०१७८१२५	२५	२५
४५		नानापेठ	भारती विद्यापीठ महिला अभियांत्रिकी महाविद्यालय, धनकवडी	दॉ. सविता इटकरकर १३२३१९५७६७ चैधरी कल्याणी रेशम १८२२६१४८३६	५०	५०
४६		लोणी काळभार	एम. जी. काळभोर महाविद्यालय, लोणी काळभोर	प्रा. जी. एस. बोंडे १८२२८७५७७८ निकम संसारी रामू १०७६४२१२९८	५००	५००
०९ / ०७ / २०१८	४७	लोणी काळभार	श्रीरमचंद्र कॉलेज आफ इंजिनिअरिंग, लोणी काळभार	प्रा. बबन ठोऱर १९६००६४२९१ लोणी वर्चन प्रमाणकर ११०३६२८५०	५०	५००
४८			मार्गीभाई देसाई महाविद्यालय, उल्होकांचन	प्रा. बांती प. पी. १८६०४५१०८ कानकेट विजय निवृति १०२२४४८५८७६	५००	५००
१० / ०७ / २०१८	४९	यवत	कला महाविद्यालय, राहु, दौऱ्द	प्रा. माहन शतार १४२०७२९९२२९ वारवरक शरणंगी दामोदर १४४०३००५०४०	२५	५०

४८	वरचंड	एकनाथ सिताराम दिवेकर महाविद्यालय, वरचंड	प्रा. किरण जाधव ९४२२०२०००७ गोफरे नानासाहेब महाराजा ९८९०५८२२८४	१०० १००	१०० १००	१०० १००	१०० १००	१०० १००	१०० १००
४९	११/०७/२०१८	वरचंड	सुभाष कुल महाविद्यालय, केळगाव, दौड	दौ. विनाद काळडे ९४२३२५४६३९ जावळे नानासाहेब हांगाळ	१०० १००	१०० १००	१०० १००	१०० १००	१०० १००
५०	उडवडी	कला व वाणिज्य महाविद्यालय, दौड	दौ. पी. आर. बिडकर ९९३१४३७४०७ वाश सनिल वसंतराव ९४२३२२२०४३	५० ५०	५० ५०	५० ५०	५० ५०	५० ५०	५० ५०
५१	१२/०७/२०१८	उडवडी	कटरीया महाविद्यालय, दौड	प्रा. जितेंद्र देशमुख ९८५०६३४६७३ जगताप शरद गणपत ८८०५३३१०६८	२५ २५	२५ २५	२५ २५	२५ २५	२५ २५

५२	बारामती	विद्या प्रतिष्ठन कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, बारामती	प्रा. समाजिता सातपुते ९८८१११८१०२ काठे नेपाली नवानाथ ९५४५५४१४५४	१,००	१,००	डॉ. भगवान माझी ९८२२२२११२४९ उल्जाराम चटुर्चंद महाविद्यालय, बारामती
५३	बारामती	तुङ्गजाराम चटुर्चंद महाविद्यालय, बारामती	डॉ. भगवान माझी ९८२२२११८१४९ पाठील समाजिता नेपाली ९९२१३८३४९३	१,००	१,००	डॉ. मोहश वेदपाठक ९८९०८६७६६१९ डॉ. संजय कांबङ्के ९८६०६२९३४९
५४	बारामती	कमलनयन बजाज इन्स्टिट्यूट ऑफ इंजिनिअरिंग, बारामती	प्रा. प्रादिप सानाकण्ठे ९७६२२४३७९०	५,०	५,०	विद्या प्रतिष्ठन कला, वाणिज्य विज्ञान महाविद्यालय, बारामती
५५	बारामती	वस्त्रव पवार विद्युत महाविद्यालय, बारामती	प्रा. अतुल सहनी ९८५००५७२० मथुरा नागरानाथ फड ९८९००७७४२३	२५	२५	
५६	बारामती	कला, विज्ञान व सांगीक शिक्षणशाखा महाविद्यालय, माझेलाव, बारामती	प्रा. पापट शिंदे ९८६०२१०४० प्रा. फुटण मंशु सुभाष ९५५२५०५५५५	२५	२५	
५७	बारामती	कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, सुपा, बारामती	प्रा. ए.स. नाल्मुडे ९८२३२६७६७४	२५	२५	
५८	सणसर	अधियांत्रिकी महाविद्यालय, माझेला, बारामती	प्रा. विठ्ठल चौपाल ९७६२२७१७७९ पाठील सुधिल माहेलाव ९४२२३३६०८२	२५	२५	
५९	सणसर	शारदाबाई पवार महिला महाविद्यालय, शारदानग, बारामती	प्रा. विष्णु चार्दण ९९११११८८२३ लोहकोरे रोहिनास मानाशिव ९८२२२७३०५६४	१,००	१,००	प्रा. बाबासो चब्द्धाण ७७५८१७९६३७६ श्री. छत्रपती कला व विज्ञान महाविद्यालय, भवानी नगर
६०	सणसर	श्री. छत्रपती कला व विज्ञान महाविद्यालय, भवानी नगर	प्रा. बाबासो चब्द्धाण ७७६८१७९६३७६ वाचमोहे शुलदेव शंकर ९७६३३३०७७५	५,०	५,०	

६९		निमग्नव केतकी	कलंब महाविद्यालय, वालचंदनगर	डॉ. आर. पी. पांडे १४२२५२०७५२ काठें अन्ना मारुती ९४२२३४०२३३	१,००	१,००
६२	१६/०७/२०१८	निमग्नव केतकी	दत्तकला ग्रुप ऑफ इंस्टिट्यूट फैकल्टी ऑफ इंजिनिअरिंग, स्वामी चिंचोली, दौड	प्रा. नववाथ चाळकर ७७५६७८८५५७०७ राजपूर कम्पोनेंट्स ८८८८८८८९९९	५,०	५,०
६३		निमग्नव केतकी	एस.बी. पारील अभियांत्रिकी महाविद्यालय, वनाडी, इंदूपूर	गणश खर १६३७६९९९०७ तावरे प्रदीप रामदास १५०३१०३६३९	२५	२५
६४	१६/०७/२०१८		इंदूपूर	कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, इंदूपूर	प्रा. गौतम यादव १०७५३१०१०१ वाळासाहेब गोरख काठे ९९२१९०९३५	१,००
६५				भिगवण महाविद्यालय, भिगवण विज्ञान प्रतिष्ठान कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, इंदूपूर	प्रा. सुरु शिरास्ट १४०५०४३२४४ सातर्ते शास लक्ष्मण ९८८१०४७१११	२५
६६	१७/०७/२०१८			विद्या प्रतिष्ठान कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, इंदूपूर	प्रा. ज्योती टाके १०९६१७०२५० काळजाते निवेश शीरम ८८०५०१८३६६	२५
६७	१७/०७/२०१८			सराठी रत्नप्रभादेवी महिला महाविद्यालय, बावडा	प्रा. प्रकाश पाठ्यरामसे १४२३६३१७९६ वावडे लाह मिताराम ९८५०३४८३३४	२५
				प्रा. विजय गढ १८६०२७१७६७ भाटे मनोज मध्यवर ९५४५७५२०७५	५,०	५,०

लक्ष्य गीत राष्ट्रीय सेवा योजना

उठें समाज के लिए उठें - उठें
जगें स्वराष्ट्र के लिए जगें - जगें
स्वयं सजें वसुन्धरा संवार दे - २

हम उठे उठेगा जग हमारे संग साथियों
हम बढ़ें तो सब बढ़ेंगे अपने आप साथियों
जमी पे आसमां को उतार दे - २
स्वयं सजें वसुन्धरा संवार दे - २

उदासियों को दूर कर खुशी को बांटते चले
गांव और शहर की दूरियों को पाटते चलें
ज्ञान को प्रचार दें प्रसार दें
स्वयं सजें वसुन्धरा संवार दे - २

-◆◆◆-

